DUBBA · OYSS HAZIRLIK **CEVAP ANAHTARI**

10. Sınıf Felsefe Dersi 1. Dönem 2. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 1

Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Anahtar ve sorular çevrim içi

10. Sınıf Felsefe · 1. Dönem 2. Ortak Yazılı (Senaryo 1)

1. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Koridordaki Zaman Şeridi

Lale, felsefe kulübü için okul koridoruna felsefi düşüncenin gelişimini anlatan bir zaman şeridi hazırlamıştır. Panoları duvara asarken tarih etiketlerini takmayı unutmuş, panoları da karışık sırayla dizmiştir. Her panoda yalnızca o döneme ait birkaç olayın kısa notu yer almaktadır:

- **Pano A:** Gutenberg'in matbaayı icat etmesiyle kitaplar hızla çoğalır. Kopernik, evrenin merkezinde Dünya'nın değil Güneş'in bulunduğunu ileri sürer.
- **Pano B:** Bağdat'ta Beytülhikme kurulur. Bu merkezde Yunan, Hint ve İran kökenli eserler tercüme edilir; bilginler bu eserler üzerine yorumlar yazar.
- **Pano C:** Atina'da yurttaşlar kararlarını doğrudan kendileri almaya başlar. Aynı dönemde Thales, doğadaki her şeyin kaynağının ne olduğunu sorgular.
- **Pano Ç:** Diderot ve arkadaşları, bilgiyi geniş halk kitlelerine ulaştırmayı amaçlayan bir ansiklopedi yayımlar. Birkaç on yıl sonra Fransız Devrimi gerçekleşir.

Her panonun ait olduğu dönemi ve o dönemde felsefede öne çıkan bir yönelimi aşağıdaki tabloya yazınız.

Pano	Dönem (4x2 Puan)	Bu Dönemde Felsefede Öne Çıkan Yönelim (4x2 Puan)
A		
B		
C		
Ç		

2. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Bir Oyunun Doğuşu

Çınar, yaz tatilinde arkadaşlarıyla oynamak için bir kutu oyunu tasarlamaya karar vermiştir.

- **(I)** Çınar ilk taslağı kurarken hiç konuşmamış, kâğıda tek kelime yazmamıştır. Taşları masada yer değiştirerek hamleleri zihninde birer resim gibi canlandırmış, oyunu kilitleyen hamleyi bu yolla bulmuştur.
- **(II)** Ertesi gün oyunu Lale'ye göstermek istemiştir. Zihnindeki düzen, ancak onu cümlelere döküp anlattığında Lale'ye ulaşabilmiştir. Anlatımı dinleyen Lale, bir hafta sonra Çınar yanında olmadan oyunu kardeşine kurup öğretebilmiştir.
- **(III)** Çınar kuralları deftere yazarken iki kuralın birbiriyle çatıştığını fark etmiştir. Yazdıkça oyunun mantığı zihninde netleşmiş, karışık bölümler sadeleşmiş ve ilk taslakta aklına hiç gelmeyen yeni bir kural geliştirmiştir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Düşünme ile dil arasındaki ilişkiye dair üç yargı aşağıda verilmiştir:

- **Yargı 1:** Düşünme, sözcüklere başvurmadan da gerçekleşebilir.
- **Yargı 2:** Dil, düşünceleri somutlaştırarak başkalarına aktarılabilir hâle getirir.
- **Yargı 3:** Dil, düşünceye düzen kazandırır ve onu geliştirir.

Her durumun hangi yargıyı desteklediğini aşağıdaki tabloya yazınız. Eşleştirmenizin gerekçesini durumdaki bir ayrıntıyla ilişkilendirerek belirtiniz.

Durum	Desteklediği Yargı (3x2 Puan)	Gerekçe (3x2 Puan)
(I)		
(II)		
(III)		

3. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Arıcılık Kulübünde Bir Toplantı

Okulun arıcılık kulübünde üç öğrenci, bahçedeki kovanlarla ilgili vardıkları sonuçları paylaşmaktadır.

> ***Çınar:*** *Mart ayından beri her sabah kovanların önünde not tutuyorum. Rüzgârın sert estiği on bir sabahın hiçbirinde arılar kovandan çıkmadı. Bu gözlemlerden şu sonuca varıyorum: Rüzgârın sert estiği bütün sabahlarda arılar kovanda kalır.*
>
> ***Lale:*** *Bal arılarının tamamı bir koloni içinde yaşar. Lavantaların üzerinde gördüğümüz bu arı da bir bal arısıdır. O hâlde bu arı da bir koloninin üyesidir.*
>
> ***Kerem:*** *Kovan bana bir fabrikayı hatırlatıyor. İkisinde de herkesin belirli bir görevi var ve ürün, bu iş bölümü sayesinde ortaya çıkıyor. Fabrikada iş bölümü bozulduğunda üretim düşüyor. Öyleyse kovanda da görev dağılımı bozulursa bal üretimi azalır.*

Her öğrencinin kullandığı akıl yürütme türünü (tümdengelim, tümevarım ya da analoji) aşağıdaki tabloya yazınız. Belirlediğiniz türün gerekçesini öğrencinin sözündeki akıl yürütmenin yönüyle ilişkilendirerek yazınız.

Öğrenci	Akıl Yürütme Türü (3x2 Puan)	Gerekçe (3x2 Puan)
Çınar		
Lale		
Kerem		

4. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Çömlek Atölyesinde Bir Gün

Kerem, hafta sonu katıldığı çömlek atölyesinde gördüklerini defterine şöyle not etmiştir:

> *"Usta önce tezgâha bir kil topağı koydu.* ***(1) Avucuma aldığımda topak elimi aşağı çekecek kadar ağırdı; tezgâhın üzerinde iki avuç büyüklüğünde bir yer tutuyordu.*** *Ardından çarkı çevirmeye başladı.* ***(2) Çark döndükçe biçimsiz çamur yavaş yavaş inceldi, yükseldi, boyun ve kulp kazandı; testi bir anda değil, adım adım ortaya çıktı.*** *Atölyenin raflarında onlarca testi duruyordu.* ***(3) Kimi büyük kimi küçük, kimi sırlı kimi sırsızdı ama hepsini testi yapan şey aynıydı: İçine su konup taşınabilen kulplu bir kap***

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

> ***olmaları. Bu niteliği yitiren bir şeye artık testi denemezdi.*** *Biz de bir testiyi pencerenin önüne koyduk.* ***(4) Aynı testi öğle güneşinde bana parlak bir turuncu, akşamüstü ise koyu bir kahverengi gibi göründü; ben testinin kendisini değil, bana görünen yüzünü görüyordum.****"*

Numaralı cümlelerin her birinin varlık felsefesinin hangi kavramını karşıladığını aşağıdaki tabloya yazınız. Seçtiğiniz kavramın cümleyle ilişkisini gerekçelendiriniz.

Cümle	Kavram (4x2 Puan)	Gerekçe (4x2 Puan)
(1)		
(2)		
(3)		
(4)		

5. Aşağıdaki diyaloğu okuyunuz.

Aynalı Labirentten Çıkınca

Bilim şenliğindeki aynalı labirentten çıkan Çınar, Lale ve Kerem, içeride gördükleri üzerine konuşmaktadır.

> ***Çınar:*** *İçeride her köşede başka bir Çınar gördüm, hangisinin gerçek olduğunu söyleyemedim. Bence dışarıda da durum farklı değil; gördüğümüz her şey her an başka türlü görünüyor ve hiçbirinin değişmeyen bir özü yok. Bu yüzden gerçekte hiçbir şey yoktur. Bir şey olsaydı bile onu bilemezdik; bilseydik bile bu bilgiyi kimseye aktaramazdık.*
>
> ***Lale:*** *Aynalardaki görüntüler çoğalıyor, bozuluyor, ışık değişince kayboluyordu; o yüzden onlara güvenmem. Ama bu, hiçbir şeyin var olmadığını göstermez. Görüntülerin ardında duyularla değil ancak akılla kavranabilen, değişmeyen ve kusursuz örnekler var. Asıl gerçek olan onlar; gözümüzle gördüğümüz her şey, bu örneklerin kusurlu birer kopyası.*
>
> ***Kerem:*** *Bence o görüntülerde gizemli bir taraf yok. Labirent camdan, metalden ve ışıktan ibaretti; aynadaki görüntü de ışığın camdan yansımasıydı. Var olan her şey eni, boyu ve derinliği olan maddi şeylerdir; madde olmayan bir gerçeklik yoktur.*

Her öğrencinin görüşünün varlık felsefesinin hangi temel problemine cevap verdiğini aşağıdaki tabloya yazınız ve belirlediğiniz problemi öğrencinin sözüyle ilişkilendirerek gerekçelendiriniz.

Öğrenci	Problem (3x2 Puan)	Gerekçe (3x2 Puan)
Çınar		
Lale		
Kerem		

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

6. 5. sorudaki diyaloğa göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

6.1. Her öğrencinin görüşünün hangi felsefi akıma uygun olduğunu aşağıdaki tabloya yazınız.

Öğrenci	Akım (3x2 Puan)
Çınar	
Lale	
Kerem	

6.2. Çınar ile Lale'nin görüşlerinin bir ortak yönünü (5 puan), Lale ile Kerem'in görüşlerinin ise bir farklı yönünü (5 puan) yazınız.

7. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Kerem'in Doğrulama Defteri

Kerem, bir hafta boyunca karşılaştığı bazı yargıları ve bu yargıları neden doğru kabul ettiğini defterine not etmiştir:

- **Not I:** Lale, "Bahçedeki dut ağacının bütün yaprakları dökülmüş." dedi. Pencereden baktım; dallarda tek bir yaprak bile kalmamıştı. Bu yüzden Lale'nin sözünü doğru kabul ettim.
- **Not II:** Sudoku çözerken bir boş kareye hangi rakamın geleceğini düşündüm. O karenin satırında, sütununda ve küçük karesinde daha önce kesin olarak yerleştirilmiş rakamlarla çelişmeyen tek rakam 7'ydi. Bu yüzden oraya 7 yazmanın doğru olduğuna karar verdim.
- **Not III:** Sınıftaki arkadaşlarımın hepsinin ve tanıdığım hemen her yetişkinin "Düzenli uyku insanı gün boyu dinç tutar." görüşünü benimsediğini gördüm. Bu kadar çok kişi aynı görüşte olduğu için ben de bu yargıyı doğru saydım.
- **Not IV:** Çınar, İngilizce kelimeleri ezberlemek için kartlarla aralıklı tekrar yöntemini denedi. Yöntem, kelimeleri birkaç gün sonra unutma sorununu çözünce Çınar bu yöntemin doğru olduğunu söyledi.

Her notta yargının doğruluğuna karar verilirken hangi doğruluk ölçütünün kullanıldığını aşağıdaki tabloya yazınız ve belirlediğiniz ölçütü nottaki durumla ilişkilendirerek gerekçelendiriniz.

Not	Doğruluk Ölçütü (4x2 Puan)	Gerekçe (4x2 Puan)
I		
II		
III		
IV		

Puanlama anahtarı ve örnek cevaplar Dubba'nın hazırladığı örneklerdir; resmî değerlendirme ölçütleri ODSGM ve okulun tarafından belirlenir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Soru – Öğrenme Çıktısı – Beceri

Soru	Öğrenme çıktısı	Beceri
1	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme	SBAB13.2. Felsefi Derinlemesine Düşünme; KB2.10. Çıkarım Yapma
2	FEL.10.2.1. Düşünme ve dil ilişkisini yapılandırabilme	KB2.13. Yapılandırma
3	FEL.10.2.2. Mantığın temel kavramlarını ve argümantasyon sürecini yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
4	FEL.10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	SBAB14.2. Felsefi Düşünce ve Argümanları Değerlendirme; KB2.10. Çıkarım Yapma
5	FEL.10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama
6	FEL.10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	SBAB14.2. Felsefi Düşünce ve Argümanları Değerlendirme; KB2.7. Karşılaştırma
7	FEL.10.4.1. Bilgi felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama; KB3.3. Eleştirel Düşünme

Puanlama Tablosu

1	2	3	4	5	6.1	6.2	7	Toplam
16	12	12	16	12	6	10	16	100

Çözümler ve Puanlama Anahtarı

1. TAM PUAN (16 PUAN)

Dağılım: 4 pano x (dönem 2 + yönelim 2).

Beklenen cevap:

Pano	Dönem	Bu Dönemde Felsefede Öne Çıkan Yönelim
A	15-17. yüzyıl felsefesi (matbaa 1445, Güneş merkezli evren anlayışı 1543)	Kilisenin otoritesi sarsılır, akla duyulan güven artar; bilimsel gelişmeler doğa hakkındaki metafizik düşünceleri sarsar, akıl yoluyla doğaya egemen olmak amaçlanır. İnsanı evrenin merkezine koyan hümanizm doğar; modern bilim ve yeni yöntem arayışı başlar.
B	MS 2-15. yüzyıl felsefesi (Beytülhikme, 8. yüzyıl)	Felsefe dinlerle etkileşim içindedir; Tanrı ve inanç konuları merkeze yerleşir. İslam felsefesi Antik Yunan, Hint, Mısır, Babil ve Çin mirasını yorumlayarak özgün eserler verir; bu birikim çeviri ve yorum yoluyla Batı'ya aktarılır.
C	MÖ 6. yüzyıl-MS 2. yüzyıl felsefesi (İlk Çağ)	Felsefe Yunan, Çin ve Hint medeniyetlerinde aynı dönemde ortaya çıkar. Antik Yunan'da evrenin ve varlıkların ortaya çıkış nedenleri sorgulanır, doğa olayları açıklanmaya çalışılır; bilgi, erdem, politika gibi konular ele alınır.
Ç	18-19. yüzyıl felsefesi (Ansiklopedi 1751, Fransız Devrimi 1789)	İnsan, başkalarının kılavuzluğu yerine kendi aklıyla yaşamını düzenlemeye yönelir; gelenekler ve siyasi otoriteler eleştirilir. Siyasal ve toplumsal sorunlara ilgi artar, düşünce ve ifade özgürlüğü yaygınlaşır; aydın ve yazarlar felsefi düşüncenin yayılmasında rol oynar.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Kabul edilenler: Dönem, yüzyıl aralığıyla ya da o aralığı açıkça gösteren bir adlandırmayla yazılabilir: C için "İlk Çağ" ya da "Antik Çağ", B için "Orta Çağ", A için "Rönesans dönemi", Ç için "Aydınlanma dönemi". Yüzyıl sınırlarında bir yüzyıllık kayma (ör. A için "15-16. yüzyıl") olayların tarihini doğru kapsıyorsa kabul edilir. Yönelim sütununda o döneme ait tek bir doğru yönelim tam puan için yeterlidir. C için Çin ve Hint felsefelerinde ahlak ile inanç arasında bağ kurulması ve sosyal hayata pratik yaklaşım da kabul edilir. Panodaki olayın yalnızca tekrar edilmesi (ör. "matbaa icat edildi") yönelim sayılmaz.

KISMİ PUAN: Doğru her dönem için 2 puan, o döneme ait doğru her yönelim için 2 puan verilir. Yönelim doğru ama hiçbir döneme özgü olmayacak kadar genel ise (ör. yalnızca "felsefe gelişti", "düşünce değişti" diye bırakılmışsa) 1 puan verilir. A için "akla duyulan güven arttı" bu döneme özgü bir yönelim olduğundan tam puan alır. Dönem yanlışsa ya da yazılmamışsa o satırın yönelimine puan verilmez; çünkü yönelim, doğru belirlenen döneme bağlıdır (bağımlı puan kuralı).

SIFIR PUAN: Tablo boşsa, dört dönemin hiçbiri doğru değilse ya da yazılanlar felsefi düşüncenin gelişimiyle ilgisizse 0 puan verilir.

2. TAM PUAN (12 PUAN)

Dağılım: 3 durum x (yargı 2 + gerekçe 2).

Beklenen cevap:

Durum	Desteklediği Yargı	Gerekçe
(I)	Yargı 1	Çınar hiç konuşmadan ve yazmadan, hamleleri zihninde resimler gibi canlandırarak oyunu kilitleyen hamleyi bulmuştur. Burada düşünme, sözcükler olmadan imgeler aracılığıyla gerçekleşmiştir.
(II)	Yargı 2	Çınar'ın zihnindeki oyun düzeni, cümlelere dökülünce Lale'ye ulaşmış; Lale bu sayede oyunu başka birine kendisi öğretebilmiştir. Dil, zihindeki düşünceyi dışa vurulabilir ve paylaşılabilir hâle getirmiştir.
(III)	Yargı 3	Kuralları yazmak, Çınar'ın çatışan kuralları fark etmesini, karışık bölümleri sadeleştirmesini ve yeni bir kural geliştirmesini sağlamıştır. Dil, düşünceyi yalnızca aktarmamış, onu düzenleyip zenginleştirmiştir.

KISMİ PUAN: Doğru her eşleştirme için 2 puan, durumdaki ayrıntıya dayanan doğru her gerekçe için 2 puan verilir. Gerekçe yalnızca yargıyı tekrar edip durumdaki ayrıntıya (resim gibi canlandırma, Lale'nin oyunu kardeşine öğretmesi, çatışan kuralların fark edilmesi vb.) bağlanmıyorsa 1 puan verilir. Eşleştirme yanlışsa ya da boşsa o satırın gerekçesine puan verilmez (bağımlı puan kuralı). Aynı yargı birden çok duruma yazılırsa yalnızca doğru olduğu satır puan alır.

SIFIR PUAN: Tablo boşsa, üç eşleştirmenin hiçbiri doğru değilse ya da gerekçeler düşünme–dil ilişkisiyle ilgisizse 0 puan verilir.

3. TAM PUAN (12 PUAN)

Dağılım: 3 öğrenci x (tür 2 + gerekçe 2).

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Beklenen cevap:

Öğrenci	Akıl Yürütme Türü	Gerekçe
Çınar	Tümevarım	Çınar, rüzgârlı on bir sabahta tek tek yaptığı gözlemlerden yola çıkarak "Rüzgârın sert estiği bütün sabahlarda arılar kovanda kalır." genellemesine ulaşmıştır. Akıl yürütme tek tek olaylardan genel bir yargıya doğru ilerler.
Lale	Tümdengelim	Lale, "Bal arılarının tamamı bir koloni içinde yaşar." genel yargısından hareketle tek bir arı hakkında özel bir sonuca ulaşmıştır. Akıl yürütme genelden özele doğru ilerler.
Kerem	Analoji	Kerem, kovan ile fabrika arasındaki benzerliklerden (görev dağılımı, iş bölümüyle ürün ortaya çıkması) yola çıkarak fabrikada geçerli olan bir durumun kovanda da geçerli olacağı sonucuna varmıştır. Akıl yürütme, bazı yönleri benzeyen iki şeyden birinin bir özelliğini ötekine aktarır.

KISMİ PUAN: Doğru her tür için 2 puan, öğrencinin sözüne dayanan doğru her gerekçe için 2 puan verilir. Gerekçe yalnızca türün tanımını verip öğrencinin sözüyle ilişkilendirilmemişse 1 puan verilir. Tür yanlışsa ya da yazılmamışsa o satırın gerekçesine puan verilmez (bağımlı puan kuralı). Kerem için "yanlış analoji" yazılırsa tür sütununa 1 puan verilir ve gerekçe benzetme ilişkisini doğru gösteriyorsa puanlanır; soru üç akıl yürütme türünden birini istediği için tam puan "analoji" yanıtına verilir.

SIFIR PUAN: Tablo boşsa, üç türün hiçbiri doğru değilse ya da yalnızca safsata adları yazılmışsa 0 puan verilir.

4. TAM PUAN (16 PUAN)

Dağılım: 4 cümle x (kavram 2 + gerekçe 2).

Beklenen cevap:

Cümle	Kavram	Gerekçe
(1)	Madde	Kil topağının ağırlığı olduğu ve tezgâhta belirli bir yer kapladığı anlatılmaktadır. Uzayda yer kaplayan, ağırlığı ve kütlesi olan fiziksel varlık maddedir.
(2)	Oluş	Testi, çamurun adım adım incelip yükselmesi ve biçim kazanmasıyla ortaya çıkmıştır. Bir şeyin meydana gelme süreci oluştur.
(3)	Öz	Büyüklükleri ve görünüşleri farklı olsa da bütün testileri testi yapan, değişmeyen nitelik (içine su konup taşınabilen kulplu kap olmak) anlatılmaktadır; bu nitelik yitirilince şey artık testi olmaz. Bir varlığın kimliğini belirleyen değişmeyen özellikler özdür.
(4)	Fenomen	Testi, ışığa göre Kerem'e farklı renklerde görünmekte; Kerem testinin kendisini değil bilincine yansıyan görünüşünü yakaladığını söylemektedir. Dış dünyadaki nesnenin insan bilincinde beliren hâli fenomendir.

KISMİ PUAN: Doğru her kavram için 2 puan, cümledeki ayrıntıyla ilişkilendirilmiş doğru her gerekçe için 2 puan verilir. Gerekçe yalnızca kavramın tanımını verip cümleye bağlanmıyorsa 1 puan verilir. Kavram yanlışsa ya da yazılmamışsa o satırın gerekçesine puan verilmez (bağımlı puan kuralı). (2) için "değişim" yazılırsa oluş süreciyle açıklandığı takdirde kavram puanı verilir. (1) için "varlık", (3) için "töz" ya da "idea", (4) için "oluş"

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

kabul edilmez: (1)'de somut ve soyut her şeyi kapsayan genel varlık değil, ağırlığı olan ve yer kaplayan fiziksel şey; (3)'te başka bir şeye bağlı olmadan var olan temel varlık ya da yalnızca akılla kavranan asıl gerçeklik değil, testiyi testi yapan nitelik; (4)'te testinin meydana gelişi değil, bilinçte beliren görünüşü anlatılmaktadır.

SIFIR PUAN: Tablo boşsa, dört kavramın hiçbiri doğru değilse ya da varlık felsefesi dışında kavramlar yazılmışsa 0 puan verilir.

5. TAM PUAN (12 PUAN)

Dağılım: 3 öğrenci x (problem 2 + gerekçe 2).

Beklenen cevap:

Öğrenci	Problem	Gerekçe
Çınar	Varlığın var olup olmadığı problemi	Çınar, görünen şeylerin değişmeyen bir özü olmadığından yola çıkarak gerçekte hiçbir şeyin var olmadığını söyler; bir şey olsa bile bilinemeyeceğini ve bilinse bile aktarılamayacağını ekler. Varlığın ne olduğunu açıklamaya geçmez; varlığın var olduğunu reddeder.
Lale	Varlığın ne olduğu problemi	Lale, hiçbir şeyin var olmadığı düşüncesini reddeder ve asıl gerçekliğin akılla kavranan değişmez örnekler olduğunu söyler. Varlığın var olduğunu kabul edip onun neden ibaret olduğunu açıklar.
Kerem	Varlığın ne olduğu problemi	Kerem, var olan her şeyin eni, boyu ve derinliği olan maddi şeyler olduğunu söyler. Varlığın var olduğunu kabul ederek onun mahiyetini (maddi olduğunu) açıklar.

KISMİ PUAN: Doğru her problem için 2 puan, öğrencinin sözüne dayanan doğru her gerekçe için 2 puan verilir. Gerekçe öğrencinin sözüne bağlanmadan yalnızca problemin adını tekrar ediyorsa 1 puan verilir. Problem yanlışsa ya da yazılmamışsa o satırın gerekçesine puan verilmez (bağımlı puan kuralı). Problem adı soru biçiminde ("Varlık var mıdır?", "Varlık nedir?") yazılırsa doğru kabul edilir.

SIFIR PUAN: Tablo boşsa, üç problemin hiçbiri doğru değilse ya da bilgi felsefesinin problemleri (imkân, kaynak, doğruluk ölçütü) yazılmışsa 0 puan verilir.

6.1. TAM PUAN (6 PUAN)

Dağılım: 3 öğrenci x akım 2.

Beklenen cevap:

Öğrenci	Akım
Çınar	Nihilizm
Lale	İdealizm
Kerem	Materyalizm

KISMİ PUAN: Doğru her akım için 2 puan verilir. Akımın temsilcisi akım adı yerine yazılırsa (Çınar için Gorgias, Lale için Platon, Kerem için Demokritos, T. Hobbes, De La Mettrie ya da K. Marx) 1 puan verilir. Lale ya da Kerem için yalnızca "realizm" yazılırsa 1 puan verilir: ikisi de varlığın var olduğunu kabul eder ama soru, varlığın ne olduğu konusundaki akımı istemektedir. Çınar için "oluş felsefesi" kabul edilmez: oluş felsefesi var

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

olan her şeyin sürekli değişim hâlinde olduğunu savunur, yani varlığı kabul eder; Çınar ise değişimden yola çıkarak gerçekte hiçbir şeyin var olmadığı sonucuna varır. Lale için "fenomenoloji" kabul edilmez: Lale asıl gerçekliği bilincin içinde değil görünüşlerin ardındaki, akılla kavranan örneklerde arar.

SIFIR PUAN: Tablo boşsa ya da üç akımın hiçbiri doğru değilse 0 puan verilir.

6.2. TAM PUAN (10 PUAN)

Dağılım: ortak yön 5 + farklı yön 5.

Beklenen cevap:

- **Çınar ile Lale'nin ortak yönü:** İkisi de aynalarda görülen, sürekli değişen ve çoğalan görüntülerin asıl gerçeklik olmadığını düşünür; duyulara görünen şeylere güvenmez. Değişen görünüşleri gerçek saymazlar.
- **Lale ile Kerem'in farklı yönü:** Lale'ye göre asıl gerçeklik maddi değil düşünsel (akılsal) olan, değişmeyen ve kusursuz örneklerdir; maddi şeyler bunların kusurlu kopyalarıdır. Kerem'e göre ise yalnızca maddi şeyler gerçektir; madde olmayan bir gerçeklik yoktur. Lale görünenin ardında akılla kavranan bir gerçeklik ararken Kerem görünenin de maddi nedenlerle (ışığın camdan yansıması) açıklanabileceğini söyler.

Kabul edilen: Ortak yön olarak "İkisi de varlık hakkında duyulara dayanan bilgiyi güvenilir saymaz." biçimindeki bir yanıt da diyalogla ilişkilendirildiği takdirde tam puan alır. "İkisi de varlığın var olduğunu kabul eder." ortak yön olarak kabul edilmez; çünkü Çınar varlığı reddetmektedir.

KISMİ PUAN: Ortak yön diyalogla ilişkilendirilerek doğru yazılmışsa 5 puan, doğru ama diyaloğa bağlanmadan yalnızca genel bir ifadeyle yazılmışsa 3 puan verilir. Farklı yön iki görüşün gerçeklik anlayışı karşılaştırılarak yazılmışsa 5 puan; yalnızca bir öğrencinin görüşü doğru açıklanıp öteki ile karşılaştırma yapılmamışsa 3 puan verilir. İki parça birbirinden bağımsız puanlanır.

SIFIR PUAN: İki parça da boşsa, yazılanlar diyalogdaki görüşlerle çelişiyorsa ya da yalnızca akım adları tekrar edilmişse 0 puan verilir.

7. TAM PUAN (16 PUAN)

Dağılım: 4 not x (ölçüt 2 + gerekçe 2).

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Beklenen cevap:

Not	Doğruluk Ölçütü	Gerekçe
I	Uygunluk	Lale'nin yargısı, Kerem'in pencereden baktığında gördüğü gerçek durumla (dallarda yaprak kalmaması) karşılaştırılmış ve onunla uyuştuğu için doğru kabul edilmiştir. Yargı ifade ettiği gerçekle uyumluysa doğrudur.
II	Tutarlılık	7 rakamının doğruluğu, daha önce kesin olarak yerleştirilmiş rakamlarla çelişmemesine dayanmaktadır. Bir önermenin doğruluğu, sistemde önceden kabul edilmiş doğrularla uyumuna göre belirlenir.
III	Tümel uzlaşım	Kerem yargıyı kendisi sınamamış, çevresindeki insanların büyük çoğunluğunun aynı görüşü benimsemesine dayanarak doğru saymıştır. Doğruluk, toplumun büyük bir kısmının aynı görüşte olmasıyla belirlenmiştir.
IV	Yarar	Yöntemin doğru olduğuna, Çınar'ın unutma sorununu çözmesi ve pratik bir fayda sağlaması nedeniyle karar verilmiştir. Bilginin doğruluğu, işe yaraması ve sorun çözmesiyle ölçülmüştür.

KISMİ PUAN: Doğru her ölçüt için 2 puan, nottaki durumla ilişkilendirilmiş doğru her gerekçe için 2 puan verilir. Gerekçe yalnızca ölçütün tanımını verip nottaki duruma bağlanmıyorsa 1 puan verilir. Ölçüt yanlışsa ya da yazılmamışsa o satırın gerekçesine puan verilmez (bağımlı puan kuralı). Not II için "apaçıklık" kabul edilmez: 7 rakamı kanıtsız biçimde kendiliğinden açık olduğu için değil, önceki rakamlarla çelişmediği için doğru sayılmıştır.

SIFIR PUAN: Tablo boşsa, dört ölçütün hiçbiri doğru değilse ya da bilginin kaynağına ilişkin akımlar (rasyonalizm, empirizm vb.) yazılmışsa 0 puan verilir.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba'nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif